

ΘΕΑΤΡΟ

Σκοπός της στήλης αυτής είναι να δίνει, κάθε μήνα, μιὰ συνθετική κριτική εικόνα της θεατρικής μας δραστηριότητας. Η χρονολογική σειρά του ανέδαρματος των έργων δέν θά μάς θεσμέψει. Θά προτιμήσουμε τή σειρά που μάς δίνει ο έσωτερικός σύνδεσμος κι ο συσχετισμός τους — όπου υπάρχει. Ακόμα, στην έρμηνεία θ' ασχοληθούμε με τήν προσπάθεια να δώσουμε τό γενικό πνεύμα και τά κύρια στοιχεία της παράστασης κι όχι τίς λεπτομέρειες. Σήμερα θά κάνουμε μιάν ανασκόπηση απ' τήν αρχή της χειμωνιάτικης θεατρικής περιόδου.

Τή στιγμή τούτη λειτουργούμε στην Αθήνα πάντα θεατρικοί οργανισμοί πρόζας: 'Ο Θίασος Τέχνης, τό Θέατρο Κοτοπούλη, τό Έθνικό Θέατρο κ' οί θίασοι κωμωδίας του κ. Λογοθέτη και του κ. Αργυροπούλου.

«Ήταν όλοι τους παιδιά μου»

'Ο Θίασος Τέχνης ανέδασε τό έργο του άμερικανού συγγραφέα Άρθουρ Μίλλερ «Ήταν όλοι τους παιδιά μου». Κύριο χαρακτηριστικό του είναι πώς πραγματεύτηκε θέμα της σημερινής εποχής, παρμένο απ' τά πολιτικο-κοινωνικά ενδιαφέροντα του καιρού μας και θεμελίωσε πάνω σ' αυτό μιάν τραγωδία μ' έσωτερικήν ένότητα, με γερό στήσιμο στην εξέλιξή της, με θεατρικό παλμό και πολύ ανθρώπινο αίσθημα. Έτσι έδω-

σε και μιάν εύγλωττη έμπρακτη απάντηση στις άνεδαρτικές θεωρίες των όπαδών της λεγόμενης «καθαρής» τέχνης, που τρέμουν μήν άγγίξουν κανέν απ' τά ζωτικά θέματα της εποχής και νοιώθουν φρίκη σά βλέπουν άλλους να καταπιάνονται μ' αυτά. Μά το στο δέν είναι τό θέμα μας τώρα, κι άς γυρίσουμε στο έργο: Είν' ή τραγωδία ενός πολέμιου που γυρίζει στην πατρίδα του έναί κάτω, μακριά, που τόν είχαν σταλεί, είχε άποχτήσει τήν παροίηση πως θυσιαζότανε για τά μεγάλα ιδανικά τή' ανθρωπότητας· ο πόλεμος τόν είχε κάνει να τά δει ξεκάθαρα, είχε άποχτήσει τό πνεύμα της ομάδας, τήν άληθινή αλληλεγγύη με τους άλλους ανθρώπους, κι έννοιωσε τόν παλμό της ανθρωπότητας ολόκληρης μέσα του. Μά στην επιστροφή — τί άσφυκτικό αδιέξοδο! Είδα μπροστά του να βρίσκεται στην έξουσία ο παλιός κόσμος, που τόν είχε πιά ξεχάσει, που νόμιζε πως θάχε αλλάξει· τώρα τόν έδλεπε μπροστά του σάν τέρας, τέρας διφασμένο για λεπτά και μονάχα για λεπτά — και θοσητημένο στο αίμα. Με φρίκη μαθαίνει πως ο πατέρας του δέ δίτασε να δώσει στο στρατό χαλασμένες μηχανές άεροπλάνων και να σκοτώσει εικοσιένα παλληκάρια· και γόρω σ' αυτό ξετυλίγεται τραγωδία ολόκληρη, που παίρνει στα δίχτυα της, άμεσα ή έμμεσα, όλα τά πρόσωπα.

'Ο κεντρικός του ήρωας, ο πολέμιος, έλέπει ξεκάθαρα πιά τή σωστή αίτια όλης της δυστυχίας, τό σύστημα, που δημιουργεί όλη τή φρίκη τούτη. Μά είν' ο νεοφασίστας που τούρχεται ή αποκάλυψη ξαφνικά — και τόν τσακίζει· δέν έχει φτάσει ακόμα στην πνευματική και ψυχική ώριμότητα, που θά του δώσει τή θάρρη ν' άντιπρατωπίσει τήν κατάσταση τούτη και να συγκαντρώσει τίς δυνάμεις του στο διόρθωμά της, στή μεταβολή· βρίσκει διέξοδο στή φυγή. Αυτό είναι ή αδυναμία του έργου. Μά τό σημαντικό είναι πως ή θέση του κ' ή βασική θεώρηση των πραγμάτων είν' ή σωστή. Αυτό θά οδηγήσει στην όρθή στάση απέναντι στα προβλήματα.

Η σκηνοθεσία του κ. Κούν είχε τά συνειθισμένα της χαρακτηριστικά: μιάν ιδιότυπη ατμόσφαιρα που πάντα δημιουργεί, με στοιχεία ρεαλισμού και σχηματοποίησης· άσχετα με τό αν συμφωνεί κανείς ή όχι μαζί της, έχει πάντα έντονη έκφραση, διαγράφει ξεκάθαρα τους τόπους της. Στο έργο τούτο παρουσιάστηκε άπαλλαγμένη απ' τό παλιό έλάττωμα της τυποποίησης των ήθοποιών, που γίνονταν αντίγραφα του σκηνοθέτη· τονόθηκε ή δημιουργία της προσωπικότητας του καθενός. Βασικό όμως μειονέκτημα έχουμε να παρατηρήσουμε στή

φωνή και τήν άρθρωση· ή ίσορροπία του τόνου κ' ή καθαρότητα της μιλιές βρίσκονται μακριά απ' τό επιθυμητό. Κ' είναι κρίμα, γιατί αυτό μπορεί θετικά να διορθωθεί. Μ' εύχαρίστηση βλέπουμε πως ο θίασος αυτός άνεβάζει έργα με σύγχρονο ενδιαφέρον, που βρίσκονται μέσα στο νόημα της Τέχνης. 'Ο κ. Στεφανέλης άκολούθησε στα σκηνικά του τή λαθεμένη γραμμή των μεγάλων οικοδομικών έργων στή σκηνή, που έχτος απ' τή βασική άποψη, είναι και ιδιαίτερα άκατάλληλα γιατά τόσο μικρή σκηνή.